

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

10 adet
38106-38115

Sayı : 54045643-610- 769
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

03.03/2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 04.02.2014 tarihli ve 43452547-120.00-162946 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Ali ÖZGÜNDÜZ'e ait 7/38106, Giresun Milletvekili Selahattin KARAAHMETOĞLU'na ait 7/38107, 7/38108, Kırklareli Milletvekili Turgut DİBEK'e ait 7/38109, Manisa Milletvekili Özgür ÖZEL'e ait 7/38110, İstanbul Milletvekili Mahmut TANAL'a ait 7/38111, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin TANRIKULU'na ait 7/38112, Mersin Milletvekili Vahap SEÇER'e ait 7/38113, İstanbul Milletvekili Abdullah Levent TÜZEL'e ait 7/38114 ve İstanbul Milletvekili Umut ORAN'a ait 7/38115 esas nolu yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşü ekte sunulmaktadır. Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER :

- 1-Görüş 7/38106 (2 sayfa)
- 2-Görüş 7/38107 (2 sayfa)
- 3-Görüş 7/38108 (1 sayfa)
- 4-Görüş 7/38109 (3 sayfa)
- 5-Görüş 7/38110 (3 sayfa)
- 6-Görüş 7/38111 (2 sayfa)
- 7-Görüş 7/38112 (1 sayfa)
- 8-Görüş 7/38113 (2 sayfa)
- 9-Görüş 7/38114 (2 sayfa)
- 10-Görüş 7/38115 (2 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi : Abdullah Levent TÜZEL
İstanbul Milletvekili
Esas No : 7/38114

Manisa'nın Köprübaşı ilçesinde normal değerlerin tam 140 katı radyasyon ölçümü yapıldığı; bu değerlerin, nükleer çöplük olarak bilinen İzmir Gaziemir'de eski kurşun fabrikasının atıklarının bulunduğu bölgede yapılan ölçümlerin tam 20 katı olduğu 19.01.2014 tarihli Evrensel Gazetesinin manşet haberi idi.

Fırat Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Ahmet Şaşmaz'ın, 2007-2008 yılları arasında "Köprübaşı (Salihli-Manisa) uranyum yatağı çevresinde toprak, su ve bitki örneklerinde uranyum düzeyleri ve olası çevresel etkilerinin belirlenmesi" konulu bir çalışma yaptığı ve bölgedeki uranyum kirliliğini bilimsel olarak tespit ettiği belirtilmektedir.

2008 yılında yayınlanan raporda, yöredeki uranyum yatakları üzerine ilk çalışmaların MTA tarafından 1961 yılında başladığı ve 1974 yılına kadar devam ettiği belirtilmektedir. Raporda ayrıca, yörede 1970 ve 1980 yılları arasında Etibank tarafından tesis kurularak, leaching yöntemi ile kayalar içerisindeki uranyumun kazanıldığı, yöredeki uranyum yataklarından 17 Ocak 1975 tarihinde ilk nükleer yakıt için gerekli olan "Sarı Pasta" üretildiği, daha sonra bu sarı pasta üretiminin durdurulduğu ve tesislerin terk edilmiş bir şekilde bırakıldığı aktarılmaktadır.

Rapora göre, Köprübaşı uranyum yatağı ve çevresinde, toprak, bitki ve sularındaki uranyum kirlilik potansiyeli bakımından incelenmiş ve yataklar çevresinde yetişen çok sayıda bitkinin kök, gövde, yaprak ve tohumlarında ağır metal miktarları saptanmıştır. Bunun yanında uranyum yatağı çevresindeki çok sayıda kaynak, kuyu ve derelerden akan suların analizleri yapıldığı, "özellikle uranyum yatağının bulunduğu alan ve çevrelerden beslenen sulara, 230 ppb'ye varan yüksek oranda uranyum gözlendiği, bu suların WHO kriterlerine (20 ppb) göre en az on kat daha fazla kirlendiği saptanmıştır. Bu suların, yöredeki insan ve hayvanlar tarafından içilmesi, sulama amaçlı kullanılması çevre ve halk sağlığı açısından önemli riskler oluşturmaktadır.

Köprübaşı (Salihli-Manisa) uranyum yatağı çevresinden geçen, Demirci ve Gördes çayları, Gediz nehri ile birleşerek Demirköprü Barajı'na dökülmektedir. "Buradan çıkan sular Salihli, Turgutlu, Manisa ve son olarak da İzmir' de Ege Denizi'ne dökülmektedir. İçerisinden geçtiği yerleşim yerlerinde, yeraltı su akiferlerini beslemekte, zirai alanların sulanmasında ve yer yer de açılan kuyular yoluyla da içme amaçlı olarak kullanılmaktadır. Dolayısıyla Gediz nehri aracılığıyla milyonlarca insan bu suyun etkilerinden dolayı olarak da olsa etkilenmektedir."

Konuyla ilgili olarak;

SORU 1) Manisa'nın Köprübaşı İlçesi yakınlarındaki eski uranyum madeninin radyoaktif kirliliğe yol açtığına dair söz konusu bilimsel rapordan Bakanlığınızın bilgisi var mıdır? Var ise, raporda çevre ve halk sağlığı açısından dikkat çekilen hususlarda hangi çalışmalar yapılmıştır? Yok ise, bu ve benzer akademik araştırma ve raporların önlem alınmak üzere, ilgili Kurumlara ulaştırılmasını zorunlu kılacak bir düzenleme yapılması konusunda Hükümetiniz nezdinde girişimde bulunmayı düşünüyor musunuz?

İM

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

SORU 2) Yörede yaşayan insanlar ve diğer canlıların yanı sıra, uranyumca kirletilmiş bu sular, Gediz vadisinde yaşayan canlıları ve nehirde sulanan tarım ürünlerini tüketen milyonlarca yurttaşın sağlığını doğrudan riske etmektedir. Bakanlığınızca bu yörede bir saha araştırması yapılmış mıdır?

SORU 3) 2008 tarihli bilimsel saha çalışma raporunda, sözkonusu sahadaki sularda dünya kriterlerinin 10 katını aşan, 230 ppb oranındaki uranyum seviyesinin düşürülmesi için ne tür önlemler alınmıştır?

SORU 4) Bu bölgedeki suların içme, kullanma ve sulama suyu olarak kullanıldığı düşünüldüğünde, içme suyunun yanı sıra, yörede üretilen tarımsal ve hayvani ürünlerin gıda güvenliği var mıdır? Bu konuda bir ölçüm, analiz yapılmış mıdır?

SORU 5) Mevcut uranyum yataklarının, toprak, su, bitki ve canlılar başta olmak üzere çevreye zarar vermeyecek şekilde rehabilite edilmesi için Bakanlık olarak bir girişimde bulunmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 1-2-3-4-5) Manisa'nın Köprübaşı ilçesi yakınlarındaki eski uranyum madeninin radyoaktif kirliliğe yol açtığı konusu ile ilgili çalışmalar Manisa Valiliği koordinasyonunda Türkiye Atom Enerjisi Kurumu desteği ile yürütülmekte olup, bu kapsamda yapılacak çalışmalara Bakanlığımızca görev alanı içerisinde gerekli katkı ve destek sağlanmaktadır.

UM